

Scenariusz zajęć

1. Temat zajęć: Trop w trop- śladami dzikich zwierząt.
2. Grupa docelowa: uczniowie klas II-III; w związku z dużą ilością zgłoszonych uczniów poprowadzone zostaną dwie oddzielne jednostki lekcyjne w dwóch grupach.
3. Cele zajęć
  - a) Uczestnicy zajęć będą potrafili (praktyczne):
    - rozpoznać wybrane gatunki dzikich zwierząt
    - wskazać ślady obecności dzikich zwierząt
    - przyporządkować ślady do zwierząt, które je zostawiły
  - b) Uczestnicy zajęć poznają (poznawcze):
    - zwierzęta żyjące w lesie
    - rodzaje śladów obecności zwierząt leśnych
    - biologię i zwyczaje wybranych zwierząt dziko żyjących
    - zasady zachowania w lesie
    - zasady zachowania w stosunku do dzikich zwierząt
  - c) Zajęcia mają sprawić, że uczniowie zrozumieją (emocjonalne):
    - zagrożenia i zasady ochrony dziko żyjących zwierząt
    - potrzebę ochrony ekosystemów, w których żyją dzikie zwierzęta
4. Metody: słowna- pogadanka, metoda obserwacyjna- obserwacja naturalnych okazów oraz zdjęć, metoda ćwiczeniowa- ćwiczenia edukacyjne
5. Forma pracy: praca w grupach i indywidualna
6. Środki dydaktyczne: ptaki- pluszaki wydające dźwięki (sikorka bogatka, sikorka modra, dzięcioł, kos), zwierzęta – pluszaki (bóbr, dzik, wiewiórka,), zwierzęta figurki (rodzina jeleniowatych; łosie, jelenie, sarny), gałązka obgryziona przez bobra, poroże sarny, szyszka obgryziona przez wiewiórkę, sierść dzika, odchody łosia, nagranie – odgłosy zwierząt leśnych (dzik, jelen, wilk, lis, łos), „znaki zakazu” (nie hałasuj, nie śmieć, nie spuszcza psa ze smyczy, nie zabieraj zwierząt z lasu, nie niszcz przyrody), zdjęcia dzikich zwierząt oraz śladów obecności dzikich zwierząt.
7. Opis przebiegu zajęć:

Faza przygotowawcza:

  - przywitanie uczestników i przedstawienie się prowadzącej;
  - zapoznanie uczniów z tematem zajęć.

Pogadanka wprowadzająca. Nauczyciel zadaje uczniom pytania:

  - jakie zwierzęta żyją w pobliskich lasach?

- czy łatwo je zaobserwować?
- skąd możemy się dowiedzieć o ich obecności w lesie?

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów. Na tablicy przyczepia zdjęcia dzikich zwierząt, które najczęściej występują w polskich lasach.

Faza realizacyjna:

Zadanie 1 - Ślady zwierząt

Nauczyciel dzieli uczniów na 5 grup. Każda z grup otrzymuje do identyfikacji jeden ze śladów pozostawionych przez zwierzę.

Uczniowie zastanawiają się co to za ślad i jakie zwierzę mogło go zostawić.

Grupa I - gałązka obgryziona przez bobra

Grupa II – poroże sarny

Grupa III – sierść dzika

Grupa IV – szyszka obgryziona przez wiewiórkę

Grupa V – odchody łosia

Liderzy grup prezentują i omawiają otrzymane do identyfikacji ślady.

Nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów o wiadomości związane z biologią i charakterystycznym zachowaniem właściciela danego śladu, a także wyjaśnia uczniom, że śladami są wszelkie znaki pozostawione przez zwierzęta na ziemi, śniegu i roślinach oraz wytwory ich działalności. Jest to zapis różnorodnych form aktywności zwierząt tzn. poruszania, żerowania, odpoczynku, zalotów itp.

Śladami zwierząt są zatem ich tropy, ukrycia (np. gniazda, nory, żeremia), ślady żerowania, kąpieliska, odchody itp.

Nauczyciel prezentuje uczniom inne okazy będące śladami obecności dzikich zwierząt.

Zadanie 2 – Tropy zwierząt

Nauczyciel tłumaczy uczniom, że tropy to odciski stóp zwierząt pozostawione na ziemi lub śniegu. Na podstawie ich wyglądu i rozmiarów można określić gatunek, płeć, a czasem nawet wielkość i wiek zwierzęcia. Nauczyciel tłumaczy uczniom, że od tego, w jaki sposób zwierzęta stawiają kroki zależą ślady pozostawionych przez nich tropów.

Zabawa ruchowa „Jak chodzą zwierzęta”

Wykonanie zabawy ułatwi uczniom zrozumienie dlaczego zwierzęta zostawiają takie, a nie inne tropy.

Uczniowie na komendę nauczyciela poruszają się jak niedźwiedzie, czyli tupiąc i stawiając całą stopę na ziemi. Nauczyciel tłumaczy że niedźwiedzie stawiają

stopy podobnie, jak ludzie. W ten sposób porusza się też np. borsuk, bóbr.

Następnie uczniowie stają na palcach i próbują iść w ten sposób. Nauczyciel tłumaczy, że jest to krok charakterystyczny dla lisów, wilków, rysi.

Następnie uczniowie próbują stanąć na opuszkach palców, jak baletnice.

Nauczyciel tłumaczy, że w taki sposób poruszają się jelenie, dziki i sarny.

Zadanie 3 – Odgłosy zwierząt

Nauczyciel odtwarza odgłosy ptaków przy pomocy pluszaków - ptaszków z dźwiękiem oraz przygotowanego nagrania. Prosi uczniów o to aby słuchali i starali się odgadnąć, jak nazywają się zwierzęta, których odgłosy zostały prezentowane. Jednocześnie informuje uczniów, że odgłosy są kolejnym śladem świadczącym o obecności danego zwierzęcia w lesie.

Zadanie 4 Zasady zachowania

Nauczyciel dzieli uczniów na zespoły. Każdy z zespołów losuje „znak zakazu”, przedstawiający zachowanie zagrażające dzikim zwierzętom w lesie. Zadaniem liderów grup będzie omówienie wylosowanych znaków oraz wskazanie pozostałym grupom właściwego zachowania podczas pobytu w lesie.

8. Podsumowanie

Nauczyciel dokonuje podsumowania zajęć pod kątem osiągnięcia celów lekcji.

Zadanie podsumowujące: Historia o wybranym zwierzęciu.

Na stołach uczniów znajdują się pieczętki z wizerunkiem zwierząt leśnych oraz z ich tropami. Każdy z uczniów wykonuje indywidualny obrazek opisujący historię wybranego przez siebie zwierzęcia. Chętni uczniowie prezentują stworzone przez siebie prace.

Edukator przekazuje uczestnikom zajęć przywiezione przez siebie pamiątki.

Edukator dziękuje uczniom i nauczycielom za udział w zajęciach i w „ Zielonym rowerze”.

9. Literatura:

G. Ohnesorge, B. Scheiba, K. Uhlenhaut, „Ślady i tropy zwierząt” Multico Oficyna Wydawnicza, 1997

„Ślady i tropy zwierząt” Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2008

J. Romanowski „Poznajemy tropy i ślady zwierząt” Multico oficyna Wydawnicza, Warszawa 2007

10. Imię i nazwisko osoby prowadzącej : Magdalena Kołodziejczyk-Kielich

Jednostka: Lasy Miejskie - Warszawa